

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. Quibus casibus licita sit Confeßio non integra materialiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

conditione, non debeat postea habitâ certitudine iterum petere absolutionem.

51. Ob hæc & similia varii viri docti consulti à Lugo (ut ipse refert d. 16. sect. 2. num. 92.) & inter hos Nicolaus Richardus Magister sacri Palatii probabile judicaverunt, peccatum confessum ut dubium, non debere habitâ certitudine exprimi ut certum: quamvis ipse Lugo nolit in hoc puncto aliquid definire, sed securiorem partem consulere. Post ipsum tamen Thomas Tamburinus l. 2. de Confess. c. 1. §. 4. n. 24. hoc ipsum tanquam probabilissimum asserit, & absolute tradit Arriaga d. 31. sect. 6. nec planè apparet, quomodo id non rectè sequatur ex altera adeò receptâ sententiâ. Quare vel utrumque est asserendum, vel sanè utrumque negandum. Quod postremum incunctanter facit Dicastillo disp. 9. dub. 2. §. 4. existimans peccatum dubiè comprehensum sub particulis, plus, minus, debere habitâ certitudine exprimi ut certum, uti alia confessa sub dubio. Qualiter philominus modus iste explicandi numerum practicè serviat quieti animarum, dictum est quæst. 2. num. 23.

52. Advertendum præterea quoad confessionem peccatorum dubiorum non esse rigorosè procedendum cum scrupulosis, qui etiam in manifestè licitis dubitant, an peccaverint: sed his suadendum est, ut omnia dubia contemnant, prout Doctores communiter notant. Vide dicta in simili n. 41. ubi de scrupulosis dubitantibus circa præteritas confessiones actum est.

QUESTIO V.

Quibus Casibus licita sit Confessio non integra materialiter?

53. CERTO constat apud omnes Christum ita requisivisse integram omnium mortalium confessionem, ut tamen ipsa frequenter possit esse valida & salutaria, etsi aliqua non exprimantur, non solum quando diligenter cogitanti nos occurrunt, sed etiam quando, etsi occurrant, tamen adest justa causa (qualis est notabile incommodum confessioni extrinsecum) hinc & nunc non exprimendi, remanente equidem obligatione postmodum omnia confitendi. Hoc enim congruebat suavi Dei providentiæ, nostræque imbecillitati, ac ipsius remedii commoditati. Deinde excusatur poenitens, quando peccatum obliviscitur; consequenter etiam quando aliunde confiteri non potest. Quinimmo excusatur oblitio, quatenus est quædam impotentia. Ad oblivionem autem revocatur probabilis credulitas de confessione factâ, vel quod non sit mortale; aut etiam error invincibilis, quo creditur esse justam causam non confitendi hinc & nunc, aut nescitur talem integritatem

requiri ad valorem. Immo in casu quo damnus animæ, sigillum, vel simile quid obstat, cui ipse poenitens præjudicare nequeat, non solum potest, sed etiam tenetur non integrè confiteri. Secus est, quando poenitens potest juri suo cedere; ut potest per se in damnis propriis temporalibus.

Notant tamen Doctores, non posse plus reticere, quam sit necesse. Unde si notabile incommodum tantum subest in expressione certi peccati, debent exprimi reliqua; si solum locum habeat in peccato externo, debet exprimi internum, & sic de ceteris. Quando etiam potest confessio sine isto incommodo integrè fieri apud alium Confessarium, non potest apud priorem dimidiari. Quare debet quoque confessio tantisper differri ut integrè apud alterum fiat, si commode differri possit. Non censetur autem id commodum, quando præceptum annuæ confessionis instat, aut necessitas communicandi vel celebrandi, aut quando sine nota non potest differri, aut denique quando ipsa dilatio esset nimia, quod prudenti judicio definiendum. Ut proinde loco regulæ hæc sit prudens judicium; prout cum ceteris tradit Suarez determinans tamen per modum exempli dilationem per diem aut biduum non esse nimiam. At vero Lugo d. 16. sect. 7. n. 416. censet dilationem ultra biduum saltem esse nimiam in obstructo peccato mortali non confesso, & ne quidem indirectè absoluto; sed in eo qui novit se habere peccatum in confessione oblitum & indirectè absolute; nimiam quoque esse dilationem in Sa. sacerdote assueti quotidie celebrare, cui certè (inquit) grave esset per triduum à Sacrificio abstinere.

Primus casus, quo licet mutare confessionem, est, quando subest impotentia physica, sive ex parte poenitentis, qui non potest omnia exprimere, v. g. ob instantem mortem, defectum usus rationis, defectum loquelæ &c. sive ex parte Confessarii, si non adsit nisi surdus, idiomaticè ignarus, nec possit aliis signis plura percipere: sive ex parte aliorum v. g. si plurimè sint in naufragio, incendio, aliove exitio imminente, in quo non possunt singuli integrè confiteri: sive quovis alio modo occurrat talis impotentia. Quando tamen poenitens non potest confiteri omnia, debet incipere à mortalibus, & quidem juxta Nonnullos, (quod tamen non videtur necessarium) à gravioribus.

Secundus, quando est impotentia moralis seu nimia difficultas. Ut si non possit confiteri, nisi coram aliis vel alio, aut non nisi per interpretem: aut si prudenter sibi timeat ex alicujus peccati confessione grave damnus, sive corporale, sive spirituale, v. g. grave odium & persecutionem Confessarii, subtractionem sustentationis, revelationem peccati à Confessario faciendam, aut sollicitationem vel pertractionem ab illo ad peccatum; vel si examini peccato-

Non minus quam oblitio, ignorantia &c.

rum diutius inhaerendo timeat se iterum
confensurum in peccatum. Ob quam cau-
sam potest poenitens non solum illa obiter
examinare, sed & Confessarius interrogare:
qui in peccatis carnis eorumque circum-
stantiis indagandis debet valde cautè pro-
cedere, cum ne poenitentem doceat quod
non novit, tum ne illi sit occasio novi con-
sensus. Unde praestat sacerdotè minus per-
fèctè peccatum poenitentis intelligere, quam
illi vel sibi per aliquod scandali periculum
creare; ut rectè monet *Cotinck disp. 7. dub. 7.
num. 56.*

Simili modo excusatur poenitens, si ob
gravitatem morbi, indispositionem capitis
&c. non ferat longum examen, nec sine
magna difficultate possit omnia explicare,
etsi à Confessario adjuvatus.

Tertius casus est, si ipsi Confessario im-
minet aliquod notabile periculum, v. g. con-
tagionis, nec possit poenitentem minus au-
dire, tunc enim paucis peccatis in specie au-
ditis potest poenitentem de omnibus gene-
raliter se accusantem absolvere. Idem est, si
dammum notabile imminet alicui tertio,
quod sit confessioni extrinsecum. Item si
Confessarius non possit proprium suum pec-
catum exprimere, nisi detegendo peccatum
in confessione cognitum cum auctore, non
solum potest, sed etiam debet illud tacere,
ratione sigilli; quod longè gravius obligat,
quam confessionis integritas. Ita *Scotus d.
2. 1. q. 2. n. 2. 1.* & alii communiter.

Quartus casus non improbabili-
ter docetur à *Navarro, Prapostro,* & aliis, quod dum
poenitens non potest explicare suum pec-
catum, aut aliquam circumstantiam, quin
imurat infamiam complici, possit subticere
peccatum, sive ejus circumstantiam, prout
fuerit necessarium ad servandam famam
complicis: eò quod lex de non infamando
proximo sit naturalis, cui non videtur Chri-
stus derogasse per institutionem & manda-
tum confessionis praesertim cum eam liceat
multis aliis casibus mutilare. Nec fundata
est quorundam excessio, dicentium in mor-
tis articulo, eoque solo confitendum esse
peccatum cum detectione complicis: nam
quod extra illu articulu id fieri non deberet
seu possit, id foret ob infamiatione proximi;
quae sane etiam in mortis articulo non licet.

Nihilominus oppositum communius &
in praxi receptius videtur: Et post *S. Bernar-
dum* ad calcem *Formulae honestae Kita, in ejusdem
materia Notabili Documento,* docet *d. Tho. disp.
16. q. 3. a. 2. quasi uncul. 5. ad 5. D. Bonaven-
tura d. 2. 1. p. 2. a. 1. q. 3.* Probat: quia pos-
sum peccatum proximi revelare personae
secretae etiam ad capiendum consilium u-
tile, aut similem causam notabilis momen-
ti: ergo etiam possum illud aperire Con-
fessario ob commodum integræ confes-
sionis, quod est magni momenti: & conse-
quenter teneor; cum nihil sit quod excu-

Hericus Sum. Theol. Pars 1. c. 2.

set, nisi prenta ab aliis obligatio compli-
cem non infamandi. Deinde sicut infamia
poenitentis ipsum non excusat, sic nec in-
famia complicit: cum utraque velut per se
ac aequè intrinsicè sequatur ex integritate
confessionis; quam proinde Christus præ-
cipiendo censetur voluisse etiam observari
in dicto casu. Aliud est de incommodis
confessionis magis extrinsecis, & ex ea per
accidens tantum sequentibus. Cavendum
tamen, tum poenitenti, tum Confessario,
ut peccatum complicit non aliter aperia-
tur, quam quatenus ad integritatem con-
fessionis, vel ad consilium, quo poenitens
debet juvari, est necessarium. Quod autem
de complice dictum est, ob eandem ra-
tionem dici debet de non complice, quan-
do ad integritatem confessionis est necessa-
rium explicare defectum illius, ut si v. g.
quis percusserit publicè existimatum lai-
cum, quem percutiens secretò novit esse
religiosum apostatam. Ita *Richardus, Sotus*
& alii plures.

Dices: si Sacerdos vel uni diceret pecca-
tum complicit, possem tacere: ergo etsi sci-
ret solus sacerdos. Resp. Neg. Conf. Nam
etiam si Sacerdos vel uni diceret proprium
poenitentis peccatum, non deberet hic tali
confiteri peccatum istud; & tamen debet,
etsi sciat ipse Sacerdos. Disparitas generalis
est, quod incommodum prius sit extrinse-
cum confessioni, sive non oriatur præcisè ex
integra peccati expressione, sed per accidens
ex malitia Confessarii: at posterius oritur
intrinsicè & per se ex ipsa expressione in-
tegrè peccati; supposito quod complex sit
poenitenti notus: sicut supposito quod poe-
nitens sit Confessario notus, sequitur idem
contra poenitentem; qui tamen dum ne-
quit ignotum accedere, non excusatur ab
integritate.

Quintus casus est, quando habens casus
reservatos occurrente necessitate confite-
tur ei qui non potest directè à reservatis
absolvere. Putat quidem plurimi Doctores
tali casu confitenda etiam esse reservata, à
quibus poenitens est indirectè absolvendus.
Estque saluberrimum consilium, & per ac-
cidens subinde ex conditione poenitentis ne-
cessarium, aperire statum suum etiam de re-
servatis, si exinde foret absolute indig-
nus, aut in re necessaria instruendus. Nihilominus
per se loquendo posse confiteri sola
non reservata, est valde probabile, & cum
Alensi docent varii Recentiores: tum quia
inferior Confessarius quoad casus reserva-
tos non est legitimus iudex: tum quia confes-
sio eorum non foret sacramentalis, uti nec
absolutio; alioquin ab eis poenitens absol-
veretur directè. Nec obligatur per se loquē-
do poenitens suum integrum statum aperi-
re, sed quoad illa solum, à quibus potest ab-
solvi: de aliis autem obligationibus ex pec-
catis reservatis resultantibus potest suffi-

M m 3 cientes

*Qua casu
sola adhi-
benda,*

60.

*Cur minus
excusatur no-
sitia compli-
cis apud Sa-
cerdotem,
quam apud
tertium,*

61.

*Confitens in
necessitate
non habenti
potestatem
in reserva-
ta, haec con-
fultò simul
exprimit,*

*Sed per se
loquendo
non tenetur.*

cienter esse instructus, & satisfacere paratus.

62. *Magnus poenitentium concursus non excusat confessarium à negligētia integritate.*
 Pro fine notandum est contra Nonnullos, magnum concursum poenitentium se pro confessione, non esse justam causam dimidiandi confessionem; nec esse liberum Confessario confitentes ita urgere ad expediendum, ut non sinat eos detegere integrè suam conscientiam, vel ut omittat juvare interrogationibus necessariis. Ratio est; quia integritas confessionis est de præcepto Christi, ut exprimit Tridentinum; à quo præcepto concursus poenitentium non excusat, nisi sit conjunctus cum gravi necessitate. Concursus itaque poenitentium præcisè spectatus ad hoc dumtaxat sufficit, ut Confessarius consultò tunc sit potissimum sollicitus de mortalibus, aut gravioribus venialibus.

QUESTIO VI.

An & Qualiter moribundus possit absolvi qui nullum peccatum in particulari potuit confiteri?

63. *Moribundus, qui solum nunc aliave signo Confessario poenitentiam seu desiderium confitendi ostendit, certò est absolvendus.*

Dico I. Ut moribundus possit, adeoque debeat absolvi, sufficit confessio, quamvis generalissimo modo fiat, quando plus haberi nequit. Unde si adveniente Confessario non possit amplius loqui, vel aliquod peccatum in particulari exprimere, sed tantum exprimit aliquod in genere, vel solum ostendit signa poenitentiae de peccatis in communi, sive desiderium confitendi, est absolvendus. Ita communiter Doctores hoc tempore contra Navarrum, Sorum, Canum & quosdam alios. Nec apparet, quomodo negari possit, postquam Paulus V. hanc doctrinam expressit in Rituali Romano à se approbato Tit. de Sacram. Poen. ubi dicitur. Si inter confiteandum, vel etiam antequam incipias confiteri, vox & loquela agro desiciat, nuntibus & signis conetur sacerdos, quoad ejus fieri poterit, peccata poenitentis cognoscere; quibus utcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium, sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est. Idem à fortiori constat ex aliis auctoritatibus seq. Conclus. allegandis.

Juxta Rit. anale Romanum.

64. *Probatur ratione Theologica & simul occurrit objectionibus.*

Ratio Conclusionis est: quia poenitens per talem confessionem præbet veram materiam, scilicet dolorosam sui ipsius accusationem de peccatis: ex qua sacerdoti innotescit status poenitentis, quòd scilicet peccaverit, & de peccatis dolcat, ac se accuset: neque amplius hinc & nunc haberi potest, adeoque nec debet, quamvis indubiè extra necessitatem deberent peccata mortalia, & quidem omnia exprimi in speciali, juxta Trid. sess. 14. c. 5. Quod tamen ad hanc necessitatem non est extendendum, in qua etiam juxta alios certum est sufficere, quòd expri-

matur vel unicum mortale, immò etiam unicum veniale determinatum, si aliud haberi non possit; & tamen inde non innotescit perfectè Confessario status poenitentis. Neque est necesse, ut ex confessione innotescat judici aliquod peccatum, quòd antea non noverat: cum nil referret, etiam antecederent omnia in particulari scivisset. Sufficit itaque, ut peccatum in genere vel in specie innotescat Confessario judicialiter, scilicet per accusationem: sufficit (inquam) ut judex cognoscat poenitentem dolere, & accusare se de peccatis, esto antecederent notis.

Si autem quærat, super quid tunc cadat absolutio? Responderi potest, directè cadere super peccatum in communi, indirectè super rationes particulares singulorum peccatorum. Ita passim Doctores. Nisi quis malit dicere cum Poncio disp. 46. n. 93. absolutioem cadere directè super omnia peccata in particulari, de quibus poenitens dicit, & generatim se accusat; nisi, si ad mentem redeat, sit adhuc obligatus ex indubitato præcepto Christi mortalia in particulari integrè confiteri.

Adverte, signa veræ poenitentiae in moribundis, quando aliud non constat, præsumi esse edita in ordine ad claves sive absolutionem sacramentalem, ut monet Layman & alii; etiamsi infirmus fortè non sciat sacerdotem sibi esse præsentem. Quando autem dubium est, an signa doloris oriuntur ex angustia morbi, an ex vera interiori poenitentia, danda est equidem absolutio, saltem sub conditione: sicut quotiescumque in tali periculo contingit esse dubium circa sufficientiam materiae vel capacitatem subiecti.

Petes: An qui non habet materiam necessariam, sufficienter etiam extra necessitatem confiteatur accusando se de omnibus peccatis in genere, aut de venialibus in communi? Resp. vidèri omnino quòd sic: quia peccata venialia in sua specie non sunt materia necessariae confessionis: aliud autem talis confessio est dolorosa de peccatis accusatio, ut ex dictis in Conclusione patet. Quòd enim extra necessitatem hoc non valeat in moribundis peccata mortalia, est, qui debent illa exprimi quoad speciem & numerum, quantum fieri potest. Non est tamen hoc facile practicandum, tum quia obstat usus communis, tum quia diversi censent id non licere, etiam ego non videam ullum solidum fundamentum. Potest proinde generalis clausula, quæ poenitentes sub hujus confessionis se accusant de omnibus peccatis, ad hoc servire, ut si fortè ferius dolor se non extendat ad levia & quotidiana, quæ poenitens jugiter ac velut ex quadam consuetudine confitetur, nihilominus valida sit absolutio, si adsit dolor aliquis de peccatis se extendens saltem